

fan

EESDRUM, AESTRUM, IJSTRUM en EESTRUM

nei

JISTRUM-SKULENBOARCH

en dan .....

op nei de takomst

Toekomstvisie van de Vereniging voor Plaatselijk Belang Jistrum-Skûlenboarch

Inhoudsopgave

Inleiding/voorwoord	3
Wonen en Woonomgeving	4
Verkeer en vervoer:	5
Verkeersveiligheid	5
Wegonderhoud	5
Openbaar vervoer	6
Fiets en wandelpaden	6
Jeugd:	7
Speelmogelijkheden	7
Kinderopvang	7
Jongerenwerk	7
Leefgemeenschap/welzijn/voorzieningen:	8
Gemeenschapszin	8
Dorpshuis	8
Verenigingsleven	8
Cultuur	9
Vrijtijdsbesteding	9
groenvoorziening en milieu	10
plaatselijk belang	11

Inleiding/voorwoord

Jistrum is al een heel oud dorp. D.J. Cuipers in zijn boek: "De gemeene dorpsgronden in Oostergo" durft de stelling aan dat Jistrum al aan het begin van de jaartelling is ontstaan. Bewijzen daarvoor zijn echter nooit geleverd. Dat ons dorp ouder is dan de kerk (bouwjaar ongeveer 1230) kunnen we wel zeker van zijn. Immers, de toenmalige bewoners zullen zich hier al hebben gevestigd voordat de behoefte ontstaat om als dorpsgemeenschap een eigen kerk te hebben.

Een oud dorp dus met boeren, vissers en arbeiders die leven van wat de natuur hen oplevert. Een dorp ontstaan op de scheiding tussen hoog en laag gelegen gronden. In het noorden en oosten uitgestrekte heidevelden waar de schapen kunnen grazen, terwijl ook grasland voor het rundvee in de lager gelegen gebieden richting het 'Grootte Meer' (Bergumer Meer) voorhanden is. Bovendien heeft men het 'Grootte of Gemeene Meer' in de buurt voor de visvoorziening. Kan men zich een betere vestigingsplaats wensen? Wanneer je je Jistrum ten tijde van het ontstaan probeert voor te stellen, dan zou je wensen om een weekje in die tijd te mogen doorbrengen. Wat is er veel veranderd in die vele eeuwen.

De enkele tientallen mensen uit de begingehiedenis van Jistrum hebben zich vast niet druk gemaakt over het opstellen van een dorpsvisie. Er is immers ruimte genoeg en regels zullen er niet veel zijn geweest. Hooguit wat afspraken met de mensen om je heen.

In 2005 is dat duidelijk anders met een inwonertal van meer dan 900. Een aantal Jistrumers langs de Rykswei meegeteld die eigenlijk in Kootstertille wonen. Het bevolkingsaantal is de laatste jaren vrij constant. De verwachting is ook dat er de komende jaren geen grote schommelingen naar boven of naar beneden zullen komen.

Als een dorp invloed wil uitoefenen op haar toekomst, dan is het uiterst belangrijk dat zij weet wat zij wil. Het gemeentebestuur vraagt van een dorp steeds vaker een rol te spelen in het ontwikkelen en uitvoeren van toekomstplannen. Een beschreven visie op die toekomst kan daarbij erg belangrijk zijn.

Het bestaande document voor ons dorp is hoognodig aan vervanging toe en daarom heeft de algemene vergadering van de Vereniging voor Dorpsbelangen in 2004 besloten een nieuwe toekomstvisie op te stellen voor de komende termijn van 15 à 20 jaar.

Een werkgroep heeft daarvoor een enquête opgesteld in samenwerking met de FLD (Feriening Lytse Doarpen) en na overleg met het bestuur. Verschillende aspecten van het wonen, werken en leven in Jistrum-Skûlenboarch komen daarin aan de orde. Begin 2005 is de enquête uitgezet en dankzij de inzet van veel vrijwilligers is de respons boven verwachting hoog.

Er zijn 340 formulieren uitgedeeld en daarvan komen er 256 geheel of gedeeltelijk ingevuld terug. (> 75%) Per woonadres wordt een enquête verstrekt, met de mogelijkheid om die samen met andere huisgenoten in te vullen. In totaal hebben 444 personen aangegeven dat zij hebben meegewerkt en dat is bijna de helft van alle bewoners.

Een geweldige respons. Het grootste deel wordt ingevuld door de leeftijdsgroep 25- 65 jaar, maar ook de jongeren (8%) en de 65+ groep (17%) hebben hun stem zeker laten horen.

Van alle deelnemers woont er 20% korter dan 10 jaar in Jistrum. 65% van de deelnemers woont er zelfs langer dan 20 jaar.

Het overgrote deel van de mensen die korter dan 10 jaar in Jistrum woont, voelt zich redelijk tot goed opgenomen in de dorpsgemeenschap. Het blijkt dat vooral kerk, school en sportvereniging daartoe een belangrijke bijdrage leveren. Een klein aantal ervaart dat de integratie moeizaam verloopt, waarbij ze zelf aangeven wat daarvan de mogelijke oorzaken zijn. "Wij wonen buiten het dorp", "Wij hebben geen kinderen". Anderen vinden dat Jistrumers erg op zichzelf zijn of dat Jistrum een gesloten dorp is waar je moeilijk tussen komt.

Onze conclusie is wel dat kerk, school en verenigingen een belangrijke bijdrage leveren aan de integratie van nieuw ingekomenen. Het instandhouden van die voorzieningen is voor de toekomst dan ook erg belangrijk.

Het verwerken van de reacties heeft heel veel uren gevergd. De vaststelling van definitieve tekst en de prioritering van actiepunten levert soms interessante discussies op binnen de werkgroep, want hoe concreet de enquête soms ook is ingevuld, de interpretatie blijft een subjectieve bezigheid en is voorbehouden aan de 5 leden van de werkgroep.

In oktober een concept worden voorgelegd aan het bestuur van Plaatselijk Belang. Nadat de ledenvergadering zich heeft kunnen uitspreken zal de dorpsvisie definitief worden vastgesteld.

Wij rekenen erop dat de gemeente Tytsjerksteradiel zich verplicht voelt om met deze toekomstvisie in de hand, samen met het bestuur van dorpsbelangen en de bevolking, de wensen ook uitvoert.

JISTRUM-SKULENBOARCH.....OP NEI DE TAKOMST

januari 2006

leden werkgroep dorpsvisie: Lenie van Zweden
 Alle Kempenaar
 Johannes Krol
 Rypke Sietzema
 Rindert Veenstra

Sterke en zwakke punten

Wanneer je probeert een overzicht te maken van sterke en zwakke punten van Jistrum, dan kom je tot een behoorlijke lijst:

Sterk:

gemeenschapszin
ruimte en rust
historische waarden (kerk en orgel, zandwegen)
natuurschoon
watersportmogelijkheden
onderdeel van fiets- en kunstroute
keus uit 2 basisscholen
redelijk gevoel van veiligheid
informatieve dorpskrant 'tOksenijs'

Zwak:

onvoldoende(winkel)voorzieningen
geen openbaar vervoer
ondermaatse zwemvoorziening
verkeerssituatie in dorpskern
ontbreken van woningen voor bepaalde doelgroepen
weinig werkgelegenheid

* In het vervolg van dit document wordt nog uitgebreid teruggekomen op de verschillende sterke- en zwakke punten.

* De opgenomen wensen zijn door ons voorzien van een prioriteitscijfer van 1 - 5. (1= hoge prioriteit, 5= lage prioriteit)

WONEN en WOONOMGEVING

Jistrum-Skûlenboarch telt circa 340 woningen. Het overgrote deel daarvan (80%) bestaat uit koopwoningen. De vraag naar zelfstandige woonruimte voor jongeren is groot. Een huis kopen behoort voor deze groep vaak niet tot de (financiële) mogelijkheden en door het geringe aantal aanwezige en geschikte huurwoningen is de kans op zelfstandig wonen in je geboortedorp niet groot. Ook door het toenemend aantal echtscheidingen neemt de vraag naar eenpersoonswoningen toe. Door de beperkte financiële armslag zullen nieuw te bouwen huur- en koopwoningen daarom in de goedkopere sector moeten zitten.

Ook de vraag naar seniorenwoningen/appartementen is groot, waarbij vooral gedacht wordt aan een complex waarin ook zorgvoorzieningen ondergebracht kunnen worden, mogelijk in samenwerking met bijv. Zorgkwadrant Friesland Oost. Een dergelijke oplossing zou verwijzing naar een zorg- of verpleeghuis in een andere plaats kunnen uitstellen of voorkomen. De realisatie van een dergelijke voorziening is reeds in beeld bij de invulling van de onlangs vrijgekomen "Heechlânlocatie" (Combexterrein)

Een 18-tal geënuquêteerden geeft aan wel een bouwterrein in Jistrum te willen kopen. Hiervoor zijn er eveneens mogelijkheden op de "Heechlânlocatie", maar ook uitbreidingsplan De Geasten heeft nog mogelijkheden (fase 3 richting De Meren en invulling van terrein De Geasten/Schoolstraat)

21 personen zeggen behoefte te hebben aan een kleinschalig bedrijventerrein, waarbij de mogelijkheid aanwezig is om daar wonen en werken te combineren.

Moeten oud Jistrumers die terug willen naar hun geboortedorp of anderen die hier een woning willen bouwen, maar niet economisch gebonden zijn, de gelegenheid hebben om een bouwterrein te kopen?

Over deze vraag is men duidelijk: 87% vindt dat dit mogelijk moet zijn.

onderwerp	probleem	oplossing/actie	prioriteit
goedkope woningen voor starters en alleenwonenden (huur en koop)	niet of slechts beperkt aanwezig	bij nieuwbouwplannen hiermee rekening houden	1
seniorenwoningen (eventueel gecombineerd met zorg)	niet of slechts beperkt aanwezig	bij nieuwbouwplannen hiermee rekening houden	2

mogelijkheid wonen en werken	niet beschikbaar	plannen ontwikkelen langs Jisteboerewei	1
beschikbaarheid bouwterreinen	beperkte voorraad	Fase 3 De Geasten ontwikkelen + terrein hoek Schoolstr. /De Geasten bebouwen	2
bouwterrein	alleen bouwterrein als je economisch gebonden bent	bij gemeente wijziging van voorwaarden bepleiten	1

Het wonen in Jistrum-Skûlenboarch wordt over het algemeen als plezierig of zeer plezierig ervaren. Rust, ruimte, de kleinschaligheid, nabijheid van grotere plaatsen en de mooie omgeving zijn daarbij de belangrijkste positieve elementen. Slechts een enkeling ervaart het wonen als niet- of matig plezierig. Als oorzaak wordt daarbij o.a. aangegeven: "mensen zijn 'koart foar de kop', ruzie met de burenen, netheid in het dorp en buitengebied, fabriekslawaai (SK.boarch) en er is weinig te doen voor ouderen. Het wordt ook als negatief ervaren dat nieuwe bewoners soms niet meer even de moeite nemen om met hun burenen kennis te komen maken. Daarmee wordt één van de kenmerken van wonen in een dorp onderuitgehaald nl.: 'Weten wie er naast je woont'. Niet met de bedoeling om na kennismaking bij elkaar de drempel plat te lopen, maar wel nuttig wanneer er over en weer hulp nodig is.

Om er als nieuwe inwoner snel achter te komen welke verenigingen hier actief zijn, is het misschien mogelijk een gidsje te maken met daarin alle informatie die van belang kan zijn voor een vlotte integratie binnen onze dorpsgemeenschap. Namen en adressen van alle verenigingen inclusief de tijden waarop getraind of vergaderd wordt. Tegelijk kan dan een plattegrond worden opgenomen met alle straatnamen en bijv. de ligging van "Blauhoek".

Het dorpsaanzicht wordt door de meeste Jistrumers (90%) als positief ervaren. Toch worden er heel wat suggesties gedaan om e.e.a. te verbeteren. Dat kan o.a. door meer groen/bomen (leilinden) aan te brengen met name in de Schoolstraat. Sierbestrating en sierlijker verlichting aanbrengen. Het kantineplein zou gezelliger gemaakt moeten worden met meer bomen en bankjes. Het karakteristieke van Jistrum moet behouden worden; vooral bij vervangende nieuwbouw in de dorpskern moet rekening gehouden worden met de aansluiting bij de bestaande bebouwing.

onderwerp	probleem	oplossing/actie	prioriteit
kennismaken	nieuw ingekomenen kennen burenen niet	nieuw ingekomenen adviseren om kennis te gaan maken met naaste burenen	2
info over plaatselijke verenigingen	ontbreekt	aan elke nieuwe bewoner wordt een informatiegids verstrekt	1
herrie	fabriekslawaai (SK.boarch)	handhaven geluidsnormen	5
dorpsverfraaiing	te weinig bomen in Schoolstraat en op kantineplein	overleg met gemeente	1
kantineplein	geen bankjes	bankjes rond muziekkoepeel en ruimte opnieuw inrichten	1

VERKEER EN VERVOER

Verkeersveiligheid

De snelheid van het verkeer wordt door velen als gevaarlijk ervaren. Het blijkt dat eigen inwoners vaak degenen zijn die te hard rijden binnen de bebouwde kom. Een voortdurend beroep op hun verantwoordelijkheidsgevoel is dan ook op zijn plaats. Vooral de snelheid op De Meren, Tillewei, Ieswei en in de Schoolstraat vormt voor velen een beperking van het woongenot. Ook de snelheid op de parallelweg langs de Rykswei en op de Joost Wiersmawei wordt erg hinderlijk en gevaarlijk gevonden.

De gevaarlijkste kruisingen zijn: Kooiweg-Rykswei, J. Wiersmawei-Fjildwei en de kruisingen van de Schoolstraat met de daarop uitkomende zijwegen: De Meren en Ieswei.

De gevaarlijkste situaties vindt men de drempel in de Kooiwei (niet goed aangegeven), de betonrand tussen fietspad en Kooiwei, geparkeerde auto's op Rounhûf en J. Wiersmawei (nabij Phoenix) en de straatkolken op de Tillewei liggen te diep. Ook wordt een grote toename geconstateerd van zwaar vrachtverkeer dat van Kooiweg en Schoolstraat gebruik maakt om van of naar het industriegebied nabij Skûlenboarch te rijden. Hier zou iets aan gedaan moeten worden, door alleen zwaar bestemmingsverkeer toe te laten. (borden)

De huidige verkeersremmende maatregelen vinden de meeste inwoners wel goed. Anderen vinden ze van geen nut omdat ze te laag zijn of te weinig in aantal. Direct omwonenden bij een verkeersdrempel ondervinden veel last van remmend en optrekkend verkeer. Ook het op- en afrijden van een drempel zorgt voor geluidsoverlast.

Een groot aantal inwoners zou graag zien dat in de Schoolstraat bloembakken zouden worden geplaatst waardoor het doorgaande verkeer moet zigzaggen zodat het ook voor zwaar verkeer oninteressant wordt om van Kooiwei en Schoolstraat gebruik te maken als sluiproute. Een ruime meerderheid (65%) is voor handhaving van de 30 km-zone binnen de bebouwde kom. 35 % is tegen, want het is toch niet te handhaven en de aanwezige drempels zijn volgens hen

voldoende. Ook de 60 km-zone heeft de instemming van de meerderheid (56%). 44% vindt dat het geen nut heeft of vindt 60 km te langzaam.

Er ontbreekt een voetpad vanaf bebouwde kom naar de Jisteboerewei. Voetgangers moeten voor dat gedeelte gebruik maken van de rijweg. Dat wordt als gevaarlijk ervaren.

Over de kwaliteit van de gladheidsbestrijding is men in het algemeen goed te spreken, m.u.v. bewoners in De Geasten, Tillepaad, Buurtlaan en Rounh f. De één wil dat er meer gestrooid wordt, een ander geeft aan dat je kinderen een plek onthoudt waar gesleed kan worden, wanneer er overal wordt gestrooid. Dat is natuurlijk een dilemma.

Wegonderhoud

Over de situatie op Tillewei, Ieswei De Meren en Opperkoatsterwei (Achtkarspelen) zijn de meeste klachten, evenals bij het kruispunt: Schoolstraat/De Geasten.

De Tillewei ligt erg rond, zodat het vooral bij gladheid moeilijk fietsen is in deze straat.

Dikwijls wordt genoemd de slechte staat van onderhoud van de toegangsweg naar de gemeentelijke begraafplaats.

Boomwortels hebben gezorgd voor een vulkaanlandschap, waar vooral oudere bezoekers grote moeite mee hebben.

Herstel is dringend gewenst.

In veel straten waar het wegdek bestaat uit klinkers zitten wel gaten en kuilen, waarover de bewoners klachten hebben.

Regelmatige inspectie door de dienst gemeentewerken is daarom op zijn plaats, wanneer die inspectie ook gevolgd wordt door herstelwerkzaamheden.

Openbaar vervoer

Jistrum is verstoken van openbaar vervoer. Willen wij met de bus naar Leeuwarden, Surhuisterveen of Drachten dan zullen we eerst naar de halte aan de Rykswei of die in Kootstertille moeten fietsen. Het zijn vooral de studerende kinderen die daarvan gebruik maken. De fietspaden naar beide haltes zijn heel goed, maar zodra het donker is, is het voor velen niet prettig om er gebruik van te maken. Het fietspad naar Kootstertille is helemaal onverlicht, en dat naar de Rykswei bijna helemaal. Men is het er wel over eens dat de verlichting sterk verbeterd moet worden, evenals langs het fietspad J. Wiersmawei naar Skûlenboarch. Ook de oversteek van de Rykswei is erg gevaarlijk. Een oplossing daarvoor is mogelijk de aanleg van een vluchtheuvel, zodat in 2x kan worden overgestoken.

Als alternatief voor de lijnbus is er voor bejaarden het WVG- of Valysvervoer per taxi en dat is in onze gemeente goed geregeld. Anderen zijn toch aangewezen op eigen fiets of auto. Zijn er misschien mogelijkheden voor vraagafhankelijk vervoer zoals belbus of regiotaxi ? Het instellen van een boodschappen/vervoersdienst voor hen die geen eigen vervoer hebben is zeker het overwegen waard.

Fiets- en wandelpaden

Jistrum heeft nauwelijks accommodatie voor de verblijfsrecreatie. Dagtoerisme is voor wat levendigheid in het dorp echter wel belangrijk. Hoeveel mensen fietsen of wandelen er niet door ons dorp als onderdeel van het "R ntsjie om 'e Mar".

Over de kwaliteit van de fietspaden is men over het algemeen goed te spreken. Uitbreiding van het aantal fietspaden is gewenst, bijvoorbeeld naar 'Blauhoek', langs Spoekleane en over aan te brengen bruggetje via de kade langs de Jistrumervaart naar het PM kanaal naar Skûlenboarch. Uitvoering van dit laatste plan is gepland voor eind 2005, begin 2006. Over het maaien van de begroeiing langs de fietspaden is men minder te spreken. Brandnetels die tot fietsstuur hoogte groeien vindt men erg hinderlijk. Fietsen in korte broek is 's zomers dan ook vaak een hachelijke onderneming. Met de voetpaden heeft men meer problemen. Als belangrijkste item komt het onderhoud van de historische zandpaden rond Jistrum aan de orde. Volgens velen ontbreekt het de uitvoerders van het onderhoud aan voldoende kennis over de wijze waarop dit onderhoud nu plaatsvindt. Verder ondervindt men hinder van de begroeiing langs de verschillende paden. De brandnetels groeien tot ongekende hoogte, zodat de veelal toch al smalle wandelpaden niet uitnodigen tot een wandeling. (Harstewei en Tillepaad)

Langs de fiets- en wandelpaden zijn een aantal zitbanken en picknicktafels zeer welkom.

onderwerp	probleem	oplossing/actie	prioriteit
verkeerssnelheid	De Meren, Tillewei, Ieswei en Schoolstraat	verkeersremmende maatregelen en/of snelheidsbeperking	1
zwaar vrachtverkeer	Schoolstraat, J. Wiersmawei (deel bebouwde kom)	verbodsborden plaatsen (breder dan 2,3 m verboden) of hindernissen aanbrengen in de vorm van bloembakken	1
drempel Kooiweg	ligt vanaf Rykswei vlak na de bocht	waarschuwborden plaatsen	4
toegangsweg gemeentelijke begraafplaats	veel bulten	herstel dringend noodzakelijk	2

boodschappendienst	voor hen die geen eigen vervoer hebben	haalbaarheid onderzoeken	3
betonrand tussen Kooiwei en fietspad	onopvallend	markeren (geel)	1
oversteek naar bushalte Rykswei	gevaarlijk	vluchtheuvel aanbrengen	2
kruising Kooiweg-Rykswei (Achtkarspelen)	onoverzichtelijk i.v.m. heg/ lange wachttijden bij linksafslaan	heg verlagen/max snelheid op ventweg naar 60 km/u - vluchtheuvels aanbrengen	2
verlichting fietspaden naar bushaltes Rykswei en Kootstertille en	geen of onvoldoende verlichting	straatverlichting aanbrengen	1
fietspad naar Skûlenboarch	geen of onvoldoende verlichting	straatverlichting aanbrengen	1
voetpad	ontbreekt tussen dorpskom en Jisteboerewei	voetpad aanbrengen/wegdek versmallen	2
wegonderhoud o.a. Tillewei, Ieswei, De Meren, Oppekoatsterwei en andere klinkerwegen	Tillewei ligt te rond, andere kuilen en gaten	Jaarlijkse inspectie uitvoeren en herstel onder aandacht brengen van gemeentebestuur	1
hoge begroeiing langs fiets- en wandelpaden (brandnetels)	hinderlijk + pad wordt te smal	vaker maaien	1

JEUGD

Speelmogelijkheden

Er is veel vraag naar speelmogelijkheden voor de kleinere jeugd. Vooral in het plan De Geasten wordt de behoefte gevoeld aan een speelterreintje met daarop enkele toestellen. Logisch natuurlijk, want daar wonen veel gezinnen met kleine kinderen. Wanneer een dergelijk speeltuintje wordt gerealiseerd moet het natuurlijk ook goed worden onderhouden, zodat kinderen er veilig kunnen spelen. Er moeten afspraken worden gemaakt over de verantwoordelijkheid van het onderhoud.

Ook wordt de suggestie geopperd om de schoolpleinen buiten de schooluren open te stellen voor kinderen die daar willen spelen. Een probleem daarbij is natuurlijk het toezicht en de verantwoordelijkheid. Wie betaald wanneer een toestel wordt vernield, of wordt voorzien van graffiti, wie betaald de kapotgeschoten ruit bij een partijtje voetbal?

Een trapveldje voor kinderen van 8-16 jaar zou erg welkom zijn. Waar is de ruimte voor een dergelijk terrein? Achter de gymzaal of in De Geasten?

kinderopvang

Op de vraag wat men vindt van de mogelijkheden van kinderopvang antwoorden 62 personen. Daarvan zijn er 39 matig/goed tevreden, 23 vinden de mogelijkheden slecht. Misschien is het mogelijk om gelijkgestemde ouders bijeen te brengen en kan 'tOksenijs daarin een rol spelen. Via de dorpskrant kan de behoefte naar opvang kenbaar worden gemaakt en mogelijk kunnen ouders beurtelings in elkaars behoefte voorzien. Lukt dat niet dan is verwijzing naar professionele opvang in een grotere plaats het enige alternatief. Jistrum is nl. te gering in omvang om zelf alle voorzieningen te kunnen bieden.

In de behoefte aan tussenschoolse opvang wordt inmiddels voldaan, want beide basisscholen bieden de mogelijkheid daartoe.

jongerenwerk

Volgens 75 % van degenen die deze vraag hebben beantwoord worden er genoeg activiteiten voor de jeugd georganiseerd. Het belangrijkste deel daarvan wordt verzorgd door jeugdsoos De Okse, Het Chr. Jeugdwerk en de voetbal- en gymnastiekvereniging.

25% is niet tevreden over het aanbod en wil bijv. meer activiteiten in de lange zomervakanties, spelletjesmiddagen organiseren en vrij sporten bevorderen. (skeelers bijvoorbeeld)

Voor de jeugd vanaf de basisschoolleeftijd is er behoefte aan meer en veelzijdiger (sport)activiteiten. Mogelijk kan de jeugdsoos daarin voorzien

Ook hiervoor geldt: Breng jeugdigen die dezelfde belangen hebben bij elkaar en probeer samen je doel te bereiken. De dorpskrant kan hierin een belangrijke rol spelen. En blijkt een voorziening voor ons dorp niet haalbaar omdat de belangstelling onvoldoende groot is, dan kun je natuurlijk ook besluiten om je in een grotere plaats aan te melden voor het beoefenen van je geliefde sport of vrijetijdsbesteding.

onderwerp	probleem	oplossing/actie	prioriteit
speeltuin in De Geasten	ontbreekt	realisering	1
trapveld	is niet aanwezig	aanleg/ realisatie	2
voor- en naschoolse opvang	ontbreekt	behoeften afstemmen via nieuwe rubriek in dorpskrant, anders verwijzen naar professionele opvang in grotere plaats	1
activiteiten 12+	te weinig	uitbreiden (jeugdsoos)	3

LEEFGEMEENSCHAP/WELZIJN/VOORZIENINGEN

gemeenschapszin

87% van de geënquêteerden is redelijk tot goed tevreden over de gemeenschapszin onder de Jistrumer bevolking. Toch worden er een aantal suggesties gedaan om de gemeenschapszin te vergroten: Jaarlijks een dorpsfeest organiseren, nieuwjaarsontbijt, dagtochten organiseren, buurtverenigingen oprichten en buurtfeesten organiseren, sport- en creativiteitsclubjes vormen: fietsen, fitness, bloemschikken, zanggroep, enz.

dorps- of gemeenschapshuis

Ons dorp heeft een gemeenschapscentrum/dorpshuis nodig vindt ruim de helft van de 200 personen die deze vraag hebben beantwoord, maar daarbij wordt dikwijls de opmerking gemaakt dat het niet ten koste mag gaan van de plaatselijke horecaondernemers. Iets minder dan de helft vindt een dorpshuis niet nodig, want: "Wy hawwe de Phoenix wol". Er zal onderzocht moeten worden of een dorpshuis verantwoord geëxploiteerd kan worden. Welke verenigingen willen er gebruik van maken. De kansen op realisering moeten niet hoog ingeschat worden want eigenlijk zijn we in Jistrum goed voorzien: twee horecagelegenheden, jeugdsoos De Okse, kantine VV Jistrum, kerk, verenigingsgebouw Markant en sportzaal "De Ynset".

De sportzaal zou vaker gebruikt moeten worden voor bijzondere activiteiten zoals concerten, uitvoeringen en bijv. een Kerstnachtdienst. Het slepen met stoelen en vloerbeschermingsmateriaal is elke keer een heel karwei. Misschien kan er een uitbouw worden gerealiseerd waar permanent een voorraad stoelen geplaatst wordt. Verder zou de verlichting en verwarming aangepast kunnen worden en kan er een vaste geluidsinstallatie worden gemonteerd. Wanneer dergelijke zaken aanwezig zijn zal er ongetwijfeld vaker gebruik gemaakt worden van deze accommodatie.

verenigingsleven

Jistrum heeft gezien de bevolkingsomvang een groot aantal (27) verenigingen. Toch ontbreken er volgens de geënquêteerden nog een aantal. Het vaakst worden daarbij genoemd: zangkoor (van algemene signatuur), paardrijvereniging, wandelclub, kaats- en tennisvereniging en een ouderenclub voor alle gezindten. Er is natuurlijk niets tegen een uitbreiding van het Jistrumer verenigingsbestand, alleen loop je steeds op tegen hetzelfde probleem: Ons dorp is te klein van omvang om een bloeiende club of vereniging op te richten. Op basis van bijvoorbeeld een 10-tal gelijkgestemden is het natuurlijk uiterst moeilijk om een dergelijk kleine club ook op langere termijn in stand te houden. Toch zijn er natuurlijk wel mogelijkheden. Is er bijv. iemand die vindt dat er in Jistrum een scoutingclub moet komen, kan deze wens via de maandelijks uit te brengen dorpskrant kenbaar maken. Komen er dan reacties dan kunnen die mensen eens rond de tafel gaan zitten om samen te bespreken hoe aan die behoefte gestalte gegeven kan worden. Mogelijk kan er dan besloten worden om zich aan te sluiten bij een dergelijke scoutinggroep in een grotere plaats als Burgum of Buitenpost.

Initiatieven moeten komen van de individuele inwoners van Jistrumers.

Bijna 25 jaar beschikt Jistrum over een eigen dorpskrant 'T Oksenijs'. Heel belangrijk voor de verenigingen, want d.m.v. deze maandelijks verschijnende krant kunnen zij het contact onderhouden met hun leden, en zij kunnen informatie kwijt over wat er speelt binnen hun club. De dorpskrant wordt gratis huis aan huis bezorgd, maar er wordt wel een vrije bijdrage gevraagd. De krant wordt volgens de enquête erg gewaardeerd. 241 van de 251 personen die deze vraag hebben beantwoord waarderen de krant met een goed/voldoende. Niet goed te begrijpen is het dan dat het zoveel moeite kost om aan voldoende geldmiddelen te komen. Misschien is het een idee om de krant te betalen uit de contributieopbrengsten van Plaatselijk Belang.

Voorzieningen

Wij moeten proberen te houden wat we hebben, want de laatste jaren zijn er al zoveel voorzieningen verdwenen. Als dorpsgemeenschap moeten wij samen de schouders zetten onder de realisering van bijvoorbeeld:

- geldautomaat
- riool- en kabelaansluitingen in zgn. onrendabele gebieden
- duidelijk aanspreekpunt politie/dorpswacht
- jaarlijkse uitbreiding van het woningenbestand
- medicijnafhaalpost
- trapveldje realiseren

onderwerp	probleem	oplossing/actie	prioriteit
gemeenschapscentrum/ dorpshuis	ontbreekt	onderzoek naar haalbaarheid	5
sportzaal gebruiken voor andere activiteiten	veel werk om ruimte geschikt te maken	extra opslagruimte creëren voor stoelen e.d.	2
nieuwe club of vereniging	ontbreekt in Jistrum	via dorpskrant gelijkgestemden zoeken en dan beslissing nemen over oprichten plaatselijke club of aansluiting zoeken in grotere plaats	5
't Oksenijs	moeite om aan voldoende geld te komen	uit contributie Plaatselijk Belang wordt dorpskrant betaald	
geldautomaat			1
riool- en kabelaansluitingen in zgn. onrendabele gebieden			1
duidelijk aanspreekpunt politie/dorpswacht			1
jaarlijkse uitbreiding van het woningenbestand			1
medicijnafhaalpost			3

CULTUUR

Jistrum heeft op het eerste gezicht, behalve haar middeleeuwse kerk en de monumentale boerderij van het 'Bergumermeertype', op cultuurgebied weinig te bieden. Wie echter verder kijkt ontdekt dat er toch wel wat meer is. Zo hebben we het oude cultuurlandschap van de Ies en het prachtige coulissenlandschap rondom. Ook de historische zandpaden rondom Jistrum zijn de moeite waard.

Jistrum heeft ook een aantal kunstenaars onder haar inwoners. Deze treden regelmatig naar buiten via het project "Keunstich om'e Mar en dat is jaarlijks weer een succes en een stimulans voor toekomstige kunstenaars.

Wij hebben een toneelvereniging die jaarlijks een stuk voor het voetlicht brengt en natuurlijk het meer dan honderd jarige fanfarekorps "Joost Wiersma". In de muzikwereld een begrip want het korps boekt regelmatig grote nationale en internationale successen..

Hoe kan het aanbod aan culturele voorzieningen worden verbeterd/uitgebreid?

Jistrum zal moeten waken over het behoud van cultuurhistorisch erfgoed. Zo vragen de middeleeuwse dorpskerk (1230) en het monumentale orgel (1715) dringend om restauratie. Met de kerk zou meer gedaan kunnen worden, bijvoorbeeld het houden van concerten. De historische zandpaden moeten worden opgeknapt en het coulissenlandschap moet zoveel mogelijk in stand worden gehouden.

De succesformule 'Keunstich om'e Mar' moet worden gesteund en zo mogelijk uitgebouwd.

Voor uitvoeringen van het fanfarekorps zou de sportzaal vaker gebruikt kunnen worden.

Voor het gebruik van de muziekoepel worden diverse mogelijkheden aangereikt: muziek- en zanguitvoeringen staan erg hoog op het lijstje, daarnaast: toneel, cabaret/theater, exposities, play-back show, poppenkast, veilingen, diplomauttrekkingen en huldiging dorpsgenoten. Anderen vinden de koepel geschikt als ballenbak of hangplek voor ouderen.

onderwerp	probleem	oplossing/actie	prioriteit
landschap	bedreigd	probeer huidige situatie minimaal te handhaven, mogelijk te herstellen	1

dorpskerk + toren en monumentaal orgel	dreigt verloren te gaan	restaureren en conserveren	1
Jistrum heeft qua cultuur niet zoveel te bieden	te weinig aandacht voor activiteiten op cultuur en kunstgebied	werkgroep muziekkoepeel en plaatselijke kunstenaars verdienen alle steun voor kunst- en culturele evenementen	1

VRIJETIJD SBESTEDING

Over het huidige aanbod van vrijetijdsvoorzieningen in Jistrum is men voldoende of goed tevreden. De jachthaven, ijsbaan en sportzaal scoren hoog. Minder te spreken is men over de zwemplaats "Blauhoek" en de (kite)surfmogelijkheden daar. Dikwijls wordt de situatie bij Eastermar aangehaald, als voorbeeld hoe het zou moeten. Een goede bereikbaarheid d.m.v. fietspad en bewijzering en het plaatsen van picknick banken zijn belangrijk. Ook is er de vraag om daar een uitzichtpunt te realiseren, zodat met zicht krijgt op het Bergumermeer aan de ene kant en het prachtige natuurgebied anderzijds.

Het ijsbaanterrein wordt alleen 's winters gebruikt. Er wordt diverse malen gepleit voor een multifunctioneel gebruik in de zomermaanden, wanneer de ijsbaan niet onder water staat. Tennis en skaten worden als mogelijkheid genoemd.

De paardensportliefhebbers vragen om voorzieningen in de vorm van aan te leggen ruiterspaden.

Bijna 85 % is tevreden over de mogelijkheden om te sporten. Toch zijn er natuurlijk nog wel wensen, maar het is met zoveel activiteiten in een klein dorp: Jistrum is te klein om meer sportverenigingen in stand te kunnen houden. Men is dan aangewezen op verenigingen in de naburige dorpen.

onderwerp	probleem	oplossing/actie	prioriteit
Blauhoek/ uitzichtpunt	slechte zwem- en (kite)surflocatie	ruimer maken, bewijzerd fietspad aanleggen, banken plaatsen (voorbeeld Eastermar Uitzichtpunt realiseren	1
ijsbaanterrein	ook 's zomers gebruiken voor tennis en skaten	overleg met ijsbaanbestuur en gemeente over verharding van een deel van het ijsbaanterrein	4
bankjes langs fiets- en wandelpaden	ontbreken	plaatsen	2
recreatieve zandpaden	onderhoud onvoldoende	verbeteren	1

GROENVOORZIENING en MILIEU

Jistrum heeft een behoorlijke hoeveelheid groen. Toch zijn er nog wel wensen: Zo wordt er sterk gepleit voor bloembakken in de Schoolstraat en bij de dorpsentree. Deze bloembakken kunnen dan tevens dienen als snelheidsremmers. Ook de Schoolstraat voorzien van leilindes wordt bepleit (zoals in Drogeham). Een groene aankleding van het kantineplein is eveneens een wens die bij velen leeft. Over de kwantiteit niet al teveel te klagen, maar over de kwaliteit des te meer. 43% is matig tot slecht te spreken over het onderhoud van het groen. Met name worden dan genoemd: De Geasten, Tillewei en Ieswei en de rijkelijk van gras voorziene trottoirs. Misschien mag er ook een beroep gedaan worden op wat meer initiatief van de bewoners in de directe woonomgeving.

De hoge begroeiing langs wandel en fietspaden is voor velen een doorn in het oog en een belemmering om van deze paden gebruik te maken.

Hondenpoep en zwerfvuil zijn veel inwoners een doorn in het oog. Een aantal specifieke plaatsen die worden aangegeven zijn: kantineplein, langs toegangswegen: Jisteboerewei, Koaiwei en J. Wiersmawei vanaf Skûlenboarch.

Over de oplossingen van het probleem is men niet eenduidig. Om overlast van honden- en kattenpoep tegen te gaan is men het erover eens dat de eigenaars het zelf moeten opruimen, of hun huisdier binnen of op eigen erf moeten houden.

Aanleg van een zgn. hondentoilet wordt door een beperkt aantal mensen als oplossing gezien. Opvallend is het probleem van de paardenpoep. Men vindt dat ook de berijders en begeleiders van deze edele dieren de poep moeten opruimen. Als remedie tegen zwerfvuil wordt genoemd: plaatsen van afvalbakken, jaarlijks een 'himmeldei' organiseren, blikvangers en borden plaatsen.

Welke oplossing ook verzonnen wordt, het probleem zal nooit uitgebannen worden. In de 50 ér jaren was het ook al een probleem want toen had je de slogan: *"Laat niet als dank voor het aangenaam verpozen, de eigenaar van het bos de schillen en de dozen"*. Het is allemaal terug te voeren naar de mentaliteit van de mens. Opvoeding en het goede voorbeeld zijn uiterst belangrijk. Ook het elkaar erop aanspreken zal zijn uitwerking hebben, maar wie durft dat nog? Je loopt een kans ruzie te krijgen met de burens of een mes tussen je ribben te krijgen wanneer je iemand op zijn/haar gedrag aanspreekt. Toch is het vreemd: wanneer je een flesje drinken bij je hebt is het geen enkel probleem. Wanneer hetzelfde flesje leeg is, dan zit het je plotseling in de weg en wil je het kwijt, desnoods maar in de berm of tussen de struiken. Het moet toch niet teveel gevraagd zijn om dat lege flesje tot thuis te bewaren en in de afvalcontainer te deponeren? Mentaliteit dus!

onderwerp	probleem	oplossing/actie	prioriteit
Schoolstraat	te weinig groen	bloem- of plantenbakken en plaatsen van leilinden	2
trottoirs	teveel onkruid	verwijderen of spuiten	3
o.a. De Geasten, Tillewei en Ieswei	te hoge begroeiing in de bermen	vaker maaien	2
honden, katten en paardenpoep	veroorzaakt hinder op straat	eigenaar van de dieren dient het zelf op te ruimen	1
hondentoilet	ontbreekt	aan te leggen op centraal gelegen plaats(en). Moeten regelmatig worden opgeruimd/schoongemaakt	4
zwerfvuil	is geen gezicht	mentaliteit moet veranderen	3
grofvuil/tuinafval	wordt gedumpt langs Ieswei en in bocht Fjildwei bij land vd Zwaag	daders doorgeven en laten bekeuren	3

PLAATSELIJK BELANG

Functioneren

Over het algemeen is de Jistrumer bevolking positief over het functioneren van Plaatselijk Belang. Slechts een gering aantal geënquêteerden geeft aan over het functioneren negatief te zijn.

Besluiten die er zijn genomen, of adviezen die zijn uitgebracht hebben niet altijd de instemming van alle bewoners. Waar de een tegen is, kan de andere bewoner juist laaiend enthousiast over zijn. De bouw van de muziekkoepeel is er volgens enkelen doorgedramd en daarbij heeft het bestuur niet voldoende geluisterd naar de bevolking. Het tegenhouden van een fietspad langs de Achterweg is een enkeling ook in het verkeerde keelgat geschoten, terwijl anderen daar juist erg blij om zijn. Het is natuurlijk een onmogelijke opgave voor het bestuur om het iedereen naar de zin te maken.

Hiertegenover staat het weinig betrokken zijn van veel inwoners bij het reilen en zeilen van Plaatselijk Belang. Wat kost het een moeite om nieuwe bestuursleden te vinden. Daarom is het misschien ook te verklaren dat nieuw ingekomenen vaak wel bereid zijn om een functie binnen het bestuur te aanvaarden. Misschien wel met de hoop om zo sneller binnen het dorp te integreren. Van de kant van de autochtone bewoners komt dan weer de klacht: Ik ken bijna niemand van de bestuursleden meer en daarom zullen ze ook wel geen binding hebben met de dorpsgemeenschap en worden we eigenlijk bestuurd door mensen die niet weten wat er leeft onder de Jistrumers.

Het vinden van vrijwilligers voor bestuursfuncties is tegenwoordig niet alleen een probleem voor de vereniging van plaatselijk belang, maar voor alle verenigingen binnen ons dorp en in alle dorpen. Toch moeten wij als inwoners van Jistrum beseffen dat leven en wonen in een dorp niet alleen bestaat uit langs de zijlijn staan, maar door mee te doen (natuurlijk met behoud van identiteit) en rekening te houden met de capaciteiten van mensen. Zo ben je bezig een dorpsgemeenschap te vormen die we nastreven en willen bewaren.

Het functioneren van Plaatselijk Belang kan worden verbeterd door zo open mogelijk te zijn naar de inwoners. Via de dorpskrant zou het bestuur moeten communiceren over vragen die het bestuur bereiken. Geef zoveel mogelijk informatie door, zodat je de leden ook de kans geeft om mee te denken en een reactie te geven, vooral in concrete situaties moeten de direct betrokkenen persoonlijk worden geïnformeerd. Inwoners voelen zich daardoor meer betrokken en mee verantwoordelijk voor te nemen besluiten. Ook kunnen leden van de vereniging meer worden ingeschakeld bij het voorbereiden en uitvoeren van plannen.

Aan welke onderwerpen moet meer aandacht worden besteed?

Er worden maar liefst 52 onderwerpen genoemd. De top-10 wordt alleen vermeld:

- verkeersveiligheid
- aanpak 'Blauhoek'
- gemeenschapszin bevorderen
- meer informatie over gemeentelijk beleid en inspraak
- verlichting fietspaden naar Rykswei en Kootstertille
- onderhoud historische zandpaden
- zwaar verkeer weren uit de Schoolstraat
- plaatsing geldautomaat
- vorming van één school bevorderen
- toegangspad naar nieuwe begraafplaats verbeteren

Tenslotte: zijn er nog vragen /opmerkingen die niet aan de orde zijn gesteld? Ook hier wordt royaal gebruik gemaakt van de geboden ruimte, maar toch komen vaak dezelfde zaken naar voren die ook al in een ander verband zijn genoemd. Toch nog even de belangrijkste zaken:

- Riolering Buitengebied realiseren
- Kantineplein aankleden
- mensen moeten meer samen en in overleg doen
- nieuw ingekomenen verwelkomen met infoboekje over ons dorp
- vrijwilligerswerk organiseren voor bejaarden en gehandicapten
- Complex Heechlân gaat nu voor verdere ontwikkeling De Geasten- Wanneer komt nu definitieve bestrating in De Geasten?
- capaciteit fietsenstalling Rykswei is te klein - kan opgelost!
- Achterweg vaak sluiproute bij gestremde Schoolstraat - wie herstelt kapotgereden Achterweg?
- 't Oksenijs behouden, kostte wat het kost

onderwerp	probleem	oplossing/actie	prioriteit
dorpsgids	ontbreekt	samenstellen en uitreiken aan nieuw ingekomenen	1

Tenslotte:

* Het leefbaar houden van een dorpsgemeenschap valt of staat bij de beschikbaarheid van vrijwilligers. de vrijwilligers moeten zich betrokken voelen en dat bereik je weer door een goede onderlinge communicatie betreffende allerlei dorpsaangelegenheden.

* Deze toekomstvisie van Jistrum-Skûlenboarch is een werkdocument dat jaarlijks op de agenda van de ledenvergadering van plaatselijk Belang moet staan. Wat is er gerealiseerd en wat staat op de agenda voor het komende jaar. Bovendien is het natuurlijk geen statisch geheel, maar kunnen er altijd plannen aan worden toegevoegd of afgehaald. Natuurlijk in overleg met de leden.

BIJLAGE.

Na de publicatie van deze visie heeft een afsluitende bijeenkomst plaatsgevonden waarbij alle dorpsgenoten zijn uitgenodigd. Er is tijdens deze bijeenkomst nog een aantal belangrijke opmerkingen gemaakt. Wij vermelden de opmerkingen in deze bijlage. Zoals beschreven ziet het bestuur van dorpsbelangen de dorpsvisie als een werkdocument. Dat betekent dat er jaarplannen worden opgesteld. Op geleide van de aangegeven en ook via de door het bestuur toe te kennen prioriteiten komen de verzamelde wensen jaar na jaar aan bod. Hetzelfde zal ook gelden voor de tijdens de afsluitende bijeenkomst gemaakte opmerkingen.

In het algemeen kunnen de aanwezige dorpsgenoten zich vinden in de voorliggende visie. Een enkeling mist een samenhangende beschrijving in abstracte termen: een visionair stuk. Men mist demografische gegevens, ideeën over een brede school en gezondheidszorg. De beschreven toekomst heeft meer het karakter van een wensenlijst. Dit wordt door de werkgroep onderkend. Het is echter zo dat ook een meer abstracte visie uiteindelijk zal leiden tot concrete acties. Het document is dan uiteindelijk ook mede zo bedoeld.

Het opstellen van een dorpsgids voor nieuwkomers wordt algemeen gezien als een zeer belangrijk idee. Nadrukkelijk wordt gepleit voor het aanwijzen van mensen per buurtje die eventuele nieuwkomers bezoeken. Op die manier wordt de betrokkenheid bij het dorp vergroot.

Bouwterreinen zouden allereerst aangeboden moeten worden aan (jonge) Jistrummers. Daarnaast moeten ook buitenstaanders alle kans krijgen zich in Jistrum te vestigen, Gewezen wordt op het belang van betaalbare (starters)woningen. De jongeren trekken anders weg. Voorzieningen voor ouderen die in staat gesteld worden zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving te kunnen blijven wonen worden als onmisbaar gezien. Gepleit wordt voor een brede school, met voor- en naschoolse opvang eventueel gekoppeld aan andere voorzieningen.

Bijzonder teleurgesteld is men over het uitblijven van dorpsverfraaiing. Plannen daarvoor zijn al jaren geleden ingediend. Men wijst in dit kader op de te ontwikkelen centrumfunctie van het kantineplein. Een vergunningenbeleid voor (zwaar) verkeer. Het daadwekelijk handhaven bij snelheidsovertredingen en/of het opwerpen van snelheidsbeperkende maatregelen. Het tegengaan van het parkeren op de stoepen.

Het Oksenijs wordt gezien als een belangrijk communicatiemiddel en ook als een sociaal bindmiddel. Men pleit er voor om de financiële problemen op te lossen door de dorpskrant bij "dorpsbelangen" onder te brengen. Dit idee wordt breed ondersteund.

In het kader van het behoud van historisch elementen in het dorp wordt gepleit voor een onderzoek naar en het waar mogelijk herstellen van alle oude kerkpaden. Ook dit idee vindt brede steun.